

Positie van de verkenner

Citation for published version (APA):

van Hout, F. J. C. (2024). Positie van de verkenner. *Nederlands Juristenblad*, 99(23), 1833. Article 1474.

Document status and date:

Published: 28/06/2024

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Wilt u dat uw (juridische) proefschrift of dat van iemand die u kent aangekondigd wordt in deze rubriek dan kunt u het proefschrift en een samenvatting sturen naar het redactie bureau; zie colofon.

Oraties

Op 25 september 2024 om 16.30 uur houdt *prof. dr. Gijsbert Vonk* zijn inaugurele rede met de titel 'Welfare State Dystopia as a Challenge for the Right to Social Security' ter aanvaarding van het ambt van hoogleraar aan de Universiteit Maastricht. De oratie wordt uitgesproken tijdens de conferentie 'The Right to Social Security: a new dawn!', zie hiervoor de agenda *NJB* 2024/1047, afl. 16. •

Plaats: Aula (Minderbroedersberg), Maastricht University

Promoties

Stimulering en facilitering van burgerinitiatieven door de overheid

Bij derde generatie burgerparticipatie krijgen burgers de ruimte om (mede) verantwoordelijkheid te dragen voor de uitvoering van publieke taken. Er zijn door het hele land projecten te vinden waarin burgers actief zijn om zo hun steentje bij te dragen aan de oplossing, bestrijding of voorkoming van een probleem waaraan zij een maatschappelijke waarde toekennen. Zij nemen bijvoorbeeld het groenonderhoud of welzijnswerk in de buurt in eigen hand, of richten zorgcoöperaties op. Wanneer burgers zich inzetten voor een taak of belang waarmee zij een bijdrage willen leveren aan de (lokale) samenleving, wordt dit een burgerinitiatief genoemd. Burgers die zich uit eigen beweging willen inzetten voor maatschappelijke vraagstukken kunnen op de algemene instemming en steun van (lokale) overheden rekenen. Het zijn namelijk ook vraagstukken waar de overheid haar steentje aan wil bijdragen. Overheden zoeken daarom naar vormen om dit soort

burgerinitiatieven te faciliteren en ondersteunen. De gedachte hierbij is dat het initiatief van de burgers moet blijven en niet door de overheid moet worden overgenomen, of moet worden gesmoord in juridische procedures en regels. In de praktijk blijkt het echter lastig om burgerinitiatieven te ondersteunen; initiatiefnemers en ambtenaren lopen tegen de nodige (juridische) knelpunten aan. Onderzoek wees uit dat deze knelpunten niet in een wettelijke regeling kunnen worden weggenomen. In plaats daarvan werd het dienstbaarheidsbeginsel als oplossingsrichting genoemd. Onlangs is voorgesteld om een dergelijk beginsel op te nemen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Uit het feit dat burgers initiatieven ontplooiën, zij daarbij de nodige knelpunten ervaren en de overheid hen graag wil faciliteren en ondersteunen, volgt de volgende centrale onderzoeksvraag: 'In hoeverre kan een dienstbaarheidsbeginsel in de Awb bijdragen aan het verminderen van de (juridische) knelpunten die burgerinitiatieven ervaren en hoe zou dit beginsel daartoe in de context van burgerinitiatieven kunnen worden ingevuld?' In het proefschrift van *Esmée Driessen* staat steeds een knelpunt centraal. Onderzocht wordt wat het knelpunt inhoudt, hoe het relevante juridische kader eruitziet, welke oplossingen er binnen dit juridisch kader al mogelijk zijn en of deze oplossingen ook werkbaar zijn voor initiatiefnemers en de hen faciliterende overheden. Omdat de voorgestelde oplossingen die in het proefschrift worden besproken, op enige manier tegemoetkomen aan de knelpunten zoals die door burgerinitiatieven worden ervaren kan het eerste deel van de centrale onderzoeksvraag positief worden beantwoord. De volgende vraag is hoe de uitwerking van dit beginsel vorm kan krijgen in de context van burgerinitiatieven. De voorgestelde oplossingen laten zien dat het verstrekken van extra informatie de knelpunten niet zal verminderen. Een invulling van het dienstbaarheidsbeginsel langs deze lijnen ligt dan ook niet voor de hand. Wel zijn goede resultaten te verwachten van aanpassingen die ervoor zorgen dat initiatiefnemers en overheden beter gebruik kunnen maken van de moge-

lijkheden die de wet al biedt (de zogenaamde interface-aanpak). De grootste vooruitgang kan echter worden geboekt wanneer de overheid haar eigen praktijken, processen en kaders aanpast. In het proefschrift komen verschillende manieren voorbij waarop dit kan worden gedaan. Driessen promoveerde op 18 juni 2024 aan de Universiteit Leiden. Promotores: prof. mr. Geerten Boogaard en prof. mr. drs. Willemien den Ouden. •

Esmée Driessen

Stimulering en facilitering van burgerinitiatieven door de overheid. Over de invulling van de 'dienende overheid' bij derde generatie burgerparticipatie

Boom juridisch 2024, 333 p., € 49,90

ISBN 978 90 4730 223 0

De mobiliteitstransitie van eigendom naar gebruik: trapt het consumentenrecht op de rem?

Het promotieonderzoek van *Josje de Vogel* richt zich op de mobiliteitstransitie van eigendom naar gebruik. Denk aan de deelfietsen en -scooters maar ook aan gebruik van een fiets of auto op abonnementsbasis. Het gebruik van mobiliteit wordt door beleidsmakers gezien als een kans om duurzaamheid te stimuleren. Naast die duurzaamheidsvoordelen roept gebruik van mobiliteit ook vragen op over de toepasbaarheid van het bestaande consumentenrechtelijk kader aangezien met dit nieuwe bedrijfsmodel geen rekening is gehouden bij het ontwerpen van de richtlijnen voor consumentenbescherming in het verleden. Deze ondudelijkheid zou de overgang naar mobiliteitsgebruik in Europa kunnen vertragen en voorkomen dat de voordelen ervan volledig worden gerealiseerd. Consumenten zouden terughoudend kunnen zijn om de beslissingen te nemen die nodig zijn voor deze overgang vanwege de onduidelijkheid over hun rechten en verplichtingen. Deze studie onderzocht daarom of gelijkwaardige consumentenbescherming van toepassing is op de gebruiker van mobiliteit ten opzichte van de eigenaar van een voertuig.

Grotendeels bestaat er ongelijke bescherming voor gebruikers van mobiliteit vanwege de reikwijdte van Europese wetgeving. Enkele regels zijn daarentegen wel van toepassing, waardoor voor die gevallen wel gelijkwaardige bescherming bestaat. Naar mijn mening is ongelijkwaardige bescherming niet altijd problematisch. Voor een gelijkwaardige bescherming van consumenten moet namelijk rekening worden gehouden met de verschillen tussen eigendom en gebruik. Dat betekent dat rekening moet worden gehouden met het doel van de rechtsregel maar ook proportionaliteit en praktische uitvoerbaarheid van de regel voor gebruik. Toch bestaat er voor sommige regels ongelijkwaardige bescherming, terwijl dat niet gerechtvaardigd is op basis van bovengenoemde factoren. Een voorbeeld is de kredietwaardigheidscontrole die voortvloeit uit de kredietwaardigheidsrichtlijn. Hoewel die controle niet van toepassing is bij gebruik van mobiliteit, drukt de periodieke betalingsverplichting – voornamelijk bij langdurig mobiliteitsgebruik – onverminderd op de kredietwaardigheid van de consument en daarnaast zou toepassing van de controle proportioneel en praktisch mogelijk zijn. Toch geldt de verplichting van de kredietwaardigheidscontrole niet voor mobiliteitsgebruik.

Verder onderzoek ik aan de hand van empirisch kwalitatief onderzoek of de sector in zekere mate (vrijwillig) consumentenbescherming biedt of zelfs gelijkwaardige bescherming biedt als bij eigendom. Hoewel sommige aanbieders meer bescherming bieden dan het wettelijk minimum, is naar mijn mening zelfregulering geen oplossing omdat zelfregulerende bescherming dynamisch is en het risico met zich meebrengt om te kunnen verdwijnen. Dit risico kan worden beperkt in een geval waarin de sector zich richt op niet-individuele zelfregulering, of nog meer in het geval van overheidsregulering, omdat dit bijdraagt aan de uniformiteit van de rechten. Terwijl het huidige consumentenrecht tot op zekere hoogte fungeert als voet op het rempedaal bij de mobiliteitstransitie van eigendom naar gebruik, kan een nieuwe consumentenrichtlijn mogelijk als gaspedaal fungeren. Juridische tus-

senkomst is noodzakelijk om meer (rechts)zekerheid te kunnen bieden aan gebruikers en aanbieders van mobiliteit. Dit zou niet alleen de soepele overgang van eigendom naar gebruik kunnen vergemakkelijken (en potentieel stimuleren), maar die tussenkomst kan ook rekening houden met de onderliggende grondgedachten van het consumentenrecht. Ter verkrijging van een dubbeldoctoraat aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit van Antwerpen verdedigt De Vogel haar proefschrift op 28 juni 2024. Promotoren: prof. mr. dr. Harriët Schelhaas en prof. dr. Wouter Verheyen. •

Josje de Vogel

The Transition from Mobility Ownership to Mobility Usership: Is EU Consumer Law Pushing the Brakes? A Comparative Legal Study

Boom juridisch 2024, 510 p., € 85

ISBN 978 94 6212 954 2

Scriptie

Positie van de verkenner

De staatsrechtelijke positie van de verkenner in de kabinetsformatie is nergens vastgelegd. In deze scriptie onderzoekt *Florian van Hout* of daarin verandering moet komen. Centraal staat de vraag in hoeverre het haalbaar is om de verkenningsfase te reglementeren in de Grondwet, een formele wet of het Reglement van Orde van de Tweede Kamer (RvOTK). Daartoe wordt geanalyseerd hoe de verkenningsfase tot nu toe (staatsrechtelijk) wordt afgebakend en welke problemen daarbij nog bestaan. Vervolgens wordt onderzocht welke rol regels zouden kunnen of moeten spelen bij het oplossen daarvan en hoe zij eruit zouden kunnen zien, zowel qua vorm als qua inhoud. Uit de scriptie blijkt dat de voor- en nadelen van en de (on)mogelijkheden bij het maken van regels voor de verkenningsfase in de literatuur tot nu toe onderbelicht zijn gebleven. Ook het evaluatierapport over de kabinetsformatie 2021/2022 gaat er niet of nauwelijks op in, omdat de evaluatiecommissie reglementering niet nodig acht. Bij dit oordeel zijn echter kanttekeningen te plaatsen en ook in de Tweede Kamer duurt het

debat over reglementering voort. Er zijn goede redenen om een regeling van de verkenningsfase wenselijk te achten, zoals het bieden van duidelijkheid over het verloop en de normering van de verkenningsfase en het voorkomen van de indruk dat deze fase 'regelloos' is. Het maken van regels is ook mogelijk, door enkele formele aspecten, waaronder het bestaan en de temporele afbakening van de verkenningsfase en de aanwijzing van de verkenner, op te nemen in het RvOTK. Regels kunnen het besef van constitutionele conventies in de verkenningsfase en hun achterliggende uitgangspunten, zoals het verzekeren van een gelijk speelveld, versterken, maar hen niet volledig vervangen. •

Florian van Hout

Positie verkenner, functie regels. De haalbaarheid, vorm en inhoud van een regeling van de verkenningsfase in de kabinetsformatie

Masterscriptie Staats- en bestuursrecht, Leiden

Scriptiebegeleider: mr. dr. Gert Jan Geertjes

Beoordeling: 9,5

De gehele scriptie is te lezen op ons blog: njb.nl/blogs

Scripties / Scriptieprijs NJV

De redactie biedt aan studenten de mogelijkheid om met een korte samenvatting van hun masterscriptie in dit tijdschrift te komen. Daarnaast wordt de integrale versie van het document op het blog van het NJB geplaatst (njb.nl/blogs). De redactie wil graag een podium bieden voor de vele mooie juridische teksten en innovatieve opvattingen van studenten. Geselecteerde scripties dingen automatisch mee naar de scriptieprijs die de NJV, de Nederlandse Juristen-Vereniging, eenmaal in de twee jaar uitreikt. Heb je belangstelling om te worden geselecteerd voor opname van een samenvatting van je masterscriptie in het NJB? Stuur dan je scriptie, voorzien van een samenvatting van maximaal 200 woorden, het eindcijfer (minimaal een acht) dat je voor de scriptie hebt ontvangen en ook je afstudeerrichting en de naam van je scriptiebegeleider, naar het redactiebureau van het NJB: njb-NL@wolterskluwert.com.